MESE, MESEÉRTÉS SOKOLDALÚ JÁTÉKKAL

Szerzők:

H. Tóth István (Dr., CSc)
Univerzita Karlova (Csehország)

Szerző e-mail címe:
david228@freemail.hu

Lektorok:

Mező Ferenc (PhD)
Eszterházy Károly Egyetem

Mészáros László (PhD)
Károli Gáspár Református Egyetem

...és további két anonim lektor

Absztrakt

E tanulmány a mese és a játék szerepére összpontosít az óvodási és az általános iskoláskorú gyermekek szövegértésének, szókincsének, beszédének fejlesztésében. Az elméleti háttér bemutatása után a szerző módszertani javaslatokat tesz Elek Benedek „A nyulacska harangocskája” meséjének felhasználásával.

Kulcsszavak: mese, játék, fejlesztés

Diszciplína: pedagógia

Abstract

TALE AND ITS UNDERSTANDING WITH MULTISIDED PLAYING

This study focuses on the role of tale and play in the development of preschool and primary school children's reading comprehension skills (including text, vocabulary and speech). After the theoretical background, the paper gives methodological suggestions how to use the tale *Little Rabbit's little bell* by Benedek Elek.

Keywords: tale, play, development, reading comprehension

Discipline: pedagogy

H. Tóth István (2019): Mese, meseértés sokoldalú játékkal. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2019/3, 73–82. doi: 10.35405/OXIPO.2019.3.73

*A nyelv egyik célja a közösségépítés,
és az belátható, hogy ha bizonyos módon
használok a nyelvet, akkor építem, összetartom
a közösséget, ha másként használok, akkor
pedig bomlasztom.*
(Nyíri Péter, 2015, 24. o.)

Van-e *mesesarok*, *mesefotel*, de legalábbis *meseszék*, hát *mesetarisznya* és *vándorbot*, no meg *bétmérföldes csizma*, *varázspalást*, *csodasíp*, továbbá *mesetérkép* és *mesebábgyűjtemény* az óvodai csoportszobánkban?

Ahol vannak mindezek, ott szerencsések a kisgyermek!

Ahol tervezgetik, avagy már gyűjtögetik is a *mesevilág* berendezéséhez szükséges kelléktárat, ott hosszú életű cselekvési programra állítódta be az óvodapedagógusok a szülőkkel karöltve.

Bármi is a válasz, egy tevékenység megkerülhetetlen, és ez a *mesemondás* (H. Tóth 1994).

Pedagógiai, pszichológiai, szociológiai, valamint a meseértést faggató kutatásokból tudjuk, hogy aki mesét kap minden lefekvéskor, legyen az ebéd utáni, esti vagy betegágyhoz kötődő is, azok a *mesék nem múlnak el a gyermekkorral* (Andrásfalvy, 1982). A rendszeres, egymásra figyelő mesélések így-úgy módosulva témavilágban és érzelmek színességében valóban módosulhatnak, sőt gazdagodhatnak, terebélyesedhetnek, és ha szerencsés a neveltetés, akkor továbbadódnak. A ránk bízott óvodás lányok és fiúk, valamint a saját gyermekeink, no meg a lelkünket fényesítő

unokáink vajon együttműködő játszótársaink-e a mesélésben, a *mesék továbbélésében* (v.ö.: Bálint, 2004)?

Célkitűzésül

Induljunk ki abból a tételből, hogy a mese *kommunikációs modellnek* is tekinthető, mivel *kapcsolat* jön/jöhet létre a mesélő és a hallgató között (lásd: H. Tóth, 2015). Legyen célunk ennek a tételnek a gyakorlati megvalósítása, hogy a ránk bízott kisgyermek *játékkedve*, *mesemondó vágya* tovább *erősödjék*.

Háttérismeretek

A *láncmesében* valamelyik esemény feltételeit és ennek újabb feltételeit sorolja fel a mesemondó, vagy más (Kovács, 1987). Külső ötlet alapján állít egymás mellé nagyjából ismétlődő részeket. A láncmese *keindulópontja* valamilyen *sérelem* vagy *baj*. Jellemzője, hogy mondatai ritmusosan ismétlődnek. A feltételek – ezeket újabb és újabb szereplők szabják – valószínűsítik a láncot alkotnak. A *láncmese próbára teszi a mesélő és a hallgató emlékezőtehetségét* is (Banó 1988).

Következzék parányi kitérő!

Amiként a szellemi néprajz különböző műfajaiban, közelebbről a láncmesében, avagy a csalimesében is tapasztaljuk a tréfálkozást, a megtréfálást, akként a tárgyi néprajzban is a megtréfálás szándékával készítették különféle viccesnek is mondható tárgyakat a kézműves mesterek. Ilyen volt a *csalikorsó* is. Ennek szájára és fülére egy, kettő vagy több kis nyílás került, ám

nem mindegyikből jött víz. Aki rossz lyukból próbált inni, bizony könnyen póru-
 jár, és lelocsolta magát. Nyáron nagy
 melegben ez a tréfálkozás senkinek sem
 ártott, csak jókat nevettek egymáson az
 emberek. Mások megviccelésére szolgált a
megosztott belsejű kulacs is. Ennek egyik fe-
 lébe bort, a másikba vizet, esetleg ecetet
 töltöttek. Aki nem tudta, hogyan kell inni
 az ilyen kulacsból, könnyen belekortyol-
 hatott a savanyú ecetbe.

*Benedek Elek*nek a nyulacskáról és a ha-
 rangocskájáról valló láncmeséjéről lesz
 szó a továbbiakban, segítve ekképpen is a
 sokoldalú, sokszínű mesemondásokat,
 mesedramatizálásokat, a mesékkel történő
 óvodai foglalatosskodásainkat.

Lehet, hogy már ezen a ponton vita ger-
 jedt/gerjed? Ez a szakkifejezés, hogy *me-
 sékkel történő foglalatosskodások* esetleg leszű-
 kítő, kirekesztő, talán kevésbé árnyalt is
 lehet? Ez bizony felfogás kérdése! Úgy is
 gondolkodhatunk erről a terminus techni-
 cusról, hogy *kezdeményezéseink és a mesékkel
 összefüggő tevékenységeink középpontjában min-
 denképpen a kisgyermek álljanak úgy, hogy
 vegyék körül őket a mesék sok-sok játéklehető-
 séggel, lehetőleg logikus láncolatú megoldásokkal,
 mindenekelőtt játékkal, játékba hívásokkal, já-
 téklehetőségekkel kínálva.*

Vegyük alapul azt, hogy Benedek Elek-
 nek ez a meséje, A nyulacska harangocsc-
 kája című olyan *klasszikusnak nevezhető
 láncmese*, amelynek:

- A szerkezete nem okozhat nehézsé-
 get a tagolást, a befogadást és a róla

való beszélést, beszélgetést, valamint
 dramatizálást illetően sem.

- Az *esztétikai értékei* egyértelműek.
- A benne hömpölygő *érzelmek hullám-
 zása* felüdítő.
- Nem fakóak a *cselekménymozzanatok*
 és a *helyszínek vizualitása* sem.
- Nem lankasztja a *játékos kedvet* (Kész
 2015).

Ismerkedjünk ezzel a mesével (lásd: 1.
 melléklet)! Tanulmányozzuk a fentebb fej-
 tetgetett háttérismereteket, helyzetbe hozó
 gondolatokat! Vessük vigyázó tekintetün-
 ket óvodai csoportszobánk kisgyermekei-
 re, és kezdjük el tervezgetni tevékenység-
 láncszemeinket ennek a láncmesének a
 mielőbbi sikeres bemutatása, feldolgozása
 érdekében.

Mesékhez kapcsolódó tevékenysé- gek, amelyek a gyermekek fejlődését elősegíthetik

Tekintsünk át az alábbiakban (demonst-
 rációképpen, a teljesség igénye nélkül) egy
 csokorra valót a mese révén történő és a
 képességek, valamint a személyiség fej-
 lesztését, illetőleg az ismeretek bővítését
 szolgáló lehetőségekből (v.ö.: Mező K.,
 2015)!

Beszédművelés

Meséljük el emlékezetből Benedek Elek
 A nyulacska harangocskája című meséjét!
 Adjunk lehetőséget, teremtsünk alkalma-
 kat arra, hogy *beszélhessenek, beszélgethessenek*
 csoportunk kisgyermekei az elmondott
 meséről! Most is, amiként minden beszél-

tetéssel összefüggő tevékenykedtetés idején is, tartsuk szem előtt a *beszéd- és kifejtésgondozás* aktuális elvárásait, követelményeit, vagyis pallérozzuk a gyerekek beszédműveltségét (lásd: H. Tóth, 2016a)!

Szókincsbővítés

Ráirányíthatjuk a kisgyerekek figyelmét a mese egy-két (legfeljebb három) olyan szavára, amelyek megértése esetleg problematikusnak tűnik.

Végezhetünk *szókincsbővítést* a mese néhány érdekes, figyelemre méltó szavára tekintettel (Beregszászi, 2012). Ha lehet, meg is jeleníthetjük tárgy- vagy eseményképeken az egyes szavak konkrét, illetőleg szimbolikus jelentését.

Illusztráció készítése

Ábrázolhatják a gyermekek a mese számukra kedves szereplőjét az általuk ismert legkülönbözetesebb vizuális technikákkal! Nem szabad elfelejtenünk, hogy a láncmeséket többnyire 4-5 éves korúaknak mesélik a szülők és az óvodapedagógusok is, mégpedig előszóban, vagyis szájjal meséléssel, tehát nem felolvasással. A mesékhez kapcsolódó illusztrációkészítés dolga vitákra adhat okot, de mindenképpen rögzítendő: ezen a fejlettségi szinten még firka korszakról beszélhetünk, ami kizárja az úgynevezett formális alkotást. Ugyanakkor lehetséges előre kivágott formák festése, színezése, ragasztása. Legyünk nyitottak arra, hogy esetleg szívesen beszéljenek a gyerekek ezekről a megoldásokról. Helyénvaló, ha értékeljük, mégpedig az erre nyitott gyerekekkel az elkészített munkákat, majd fel is

helyezhetjük az alkotásokat polcra, állványra, ahol sokan szemlélhetik csoportunk tagjainak munkáit. Le is rajzolhatják mesehallgatóink párban, csoportban vagy egyénenként Benedek Elek A nyulacska harangocskája című meséjének helyszíneit (H. Tóth 2016b)!

Terepasztal alkotása

Nem lenne pedagógiai haszon nélküli, ha a csoportunkba járó gyermekek szüleivel együttműködve kialakítanánk a mesékkel való manuális tevékenységekhez egy úgynevezett terepasztalt. Ez nem más, mint egy nagyobb méretű, de a csoportszobánk körülményeinek megfelelő alapterületű, a gyerekek magasságát is figyelembe vevő asztal, ahol anyagfésülés, mesekellékek lehetnek.

Miközben ezt a Benedek Elek-mesét ezen a játékos terepasztalon megjelenítjük, a kapcsolódó tevékenységek során ilyen és hasonló anyagféséseket használhatnánk fel: homok, gyurma, papír, ruhahulladék, hurkapálca stb. Fokozatosan és folyamatosan, a Benedek Elek-mese egy-egy újabb részlete, az újabb és újabb elvárások, vagyis a mese újabb fordulatai ismeretében sok-sok beszélgetéssel, kreatív tervezéssel, megoldással felépíthetjük, megjeleníthetjük ezt a *mesevilágot*! Nemcsak anyagfésések új alkalmazási lehetőségeit ismerhetik meg a gyermekek, és nemcsak a térben való tájékozódási képességük fejlődését támogathatjuk meg új dimenzióban, hanem az egymásra figyelő, az *egymás véleményét megértő és tisztelő vitakultúra alapozásához* is hozzájárulhatunk, mi-

közben a mese cselekményéről, a szereplők tetteiről, tulajdonságairól, a helyszínek jellemzőiről stb. beszélgetünk a gyerekekkel (H. Tóth 2017).

Időrendjáték

Hogyan játszhatunk *időrendjátékot*? Miután elmondtuk a mesét, majd a gyerekek is megosztották a nyulacskáról és a harangocskájáról szóló mesével összefüggő gondolataikat, így már elmondhatjuk, hogy ismerik a cselekmény menetét. Ekkor a gyerekek mesetudatának az erősítése és ennek a konkrét Benedek Elek-mesének a még biztonságosabb ismerete érdekében alkalmazhatjuk ezt a játékot. A lényege, hogy a szereplőkről, a mesében fontos szerepet játszó tárgyakról *hívóképeket* készítünk, és ezeket összekeverjük, majd a gyermekek párosával, egyénenként, avagy közösen időrendbe állíthatják őket. Egymással is játszhatják, egymást meg is tréfálhatják: aki téveszt, zálogot ad, majd végül következhet egy zálogkiváltó játszadozás. A játékban fontos szerepet betöltő hívóképek a csoportunkba járó kisgyermekek rajzai is lehetnek, amely képeket „A nyulacska harangocskája” című Benedek Elek-mese nyomán készítették.

Az időjáték és az ahhoz hasonló, a szövegek szerkezetével kapcsolatos játékos gyakorlatok a későbbi életévekben esedékes, a szövegértést támogató tanulás módszertani kompetencia megalapozásául is szolgálnak. Gondoljunk például a Mező-féle IPOO-, illetve OxIPO-modellben a produktív, kreatív tanulást szolgáló „átszerkesztés” módszerre (Mező, 2011,

2017). Az „átszerkesztés” lényege: tekintve, hogy az agyunk könnyebben birkózik meg jól szerkesztett szövegek megtanulásával, a memorizálás és a megértés érdekében célszerű átszerkeszteni a megtanulandó szöveget, ha az esetleg kaotikusnak tűnik számunkra. A legalapvetőbb szövegszerkezeti rendek egyike az időrend, aminek felismerésére és kezelésére már óvodáskorban a mesemondáshoz kapcsolódó időrendjátékkal rávezethetjük a gyermekeket.

Hangszerek bevonása, bemutatása

Nemcsak szórakoztató tevékenység, hanem ismeretbővítő, ismereterősítő is az, amikor arról beszélgetünk, hogy a mese egy-egy szakaszában, jelenetében milyen *hangszerek* szólalhatnak meg. Különösen akkor lenne igen hasznos ez a játék, ha valóságosan, vagy CD-ről, avagy DVD-ről is megmutatnánk, megszólaltatnánk a különböző hangszereket. Nem beszélve arról, hogy számos, a kisgyerekek életkorához illő, a fejlettségükhöz és az egyéni szükségleteikre is figyelő könyv is foglalozik hangszerek bemutatásával.

Téma: „Te mit tettél volna?”

Lehet, hogy olyan emberi és szakmai-pedagógiai kapcsolataink vannak a csoportunkba járó kisgyermekekkel, hogy nem is kell túlságosan bátorítanunk és készítenünk arra mesehallgatóinkat, hogy a Benedek Elek-mese egy-egy fordulata, újabb elvárása után mondják el, hogy *mi a véleményük* az ott szereplőkről. Minden biztonnyal szívesen és együtt érezve Nyuszi-

kával elmondják, hogyan vélekednek egy-egy szereplő tettéről, viselkedéséről! Hasznos lehet véleménynyilvánításhoz, állásfoglaláshoz ez a kérdés: te mit tettél volna? Ajánlott irodalom: Bettelheim, 1985).

Drámajáték

Miközben a Benedek Elek-mese feldolgozásának lehetőségeit vizsgáljuk, figyelemmel kell lennünk a *drámajáték* adta lehetőség kiaknázására. Gondoljunk csak az egyes szereplők megjelenítésére, az érzelmeik játékban, játékkal történő megmutatására stb.

A matematikai gondolkodás fejlesztése

Körmöci Katalin *Ügyeskedjünk együtt! (Hová bújít a matematika?)* című munkafüzete 5–7 éves gyermekek számára készült (Körmöci 2015a) a feldolgozást támogató útmutatásokkal, a *kicsinyek matematikai gondolkodása* fejlődését segítő. Érdemes ötletforrásul is kezünkbe vennünk ezt a munkafüzetet ennek a Benedek Elek-meseszövegnek a tevékenységbe integrált megmunkálásakor (Körmöci 2015b), hiszen a mesevilág és a matematika számos ponton, inkább sok-sok ponton értelmesen találkozódik, így például a mennyiségek, a mértékek, a méretek és hasonlóknak vonatkozásában. Bátran élhetünk ezzel a nevelési-gondozási lehetőséggel is

Identifikációs motívumok feltérképezése

Szívesen mondják el a gyerekek azt is, hogy *melyik szereplővel és miért azonosulnának*. Nagy-nagy örömet okozunk, okoz-

hatunk óvodásainknak, ha érdeklődve, a véleménynyilvánításukat serkentve hallgatjuk meg őket. Helyzetbehozásul alapkérdés lehet ez: mi lennél legszívesebben, ha eljátszanánk magunknak és a többi óvodásnak is Benedek Elek *A nyulacska harangocskája* című meséjét?

Bábjáték, dramatizált meseelőadás

Készítsük elő ezt a Benedek Elek-mesét *bábelőadásra*, vagy a csoportunk vállalkozó kedvű tagjait mozgósító *dramatizált meseelőadásra*! Gondoljunk arra, hogy a kellek mozgatására, a díszletek megjelenítésére is a csoportunk szerepelni szerető tagjait érdemes és kell helyzetbe hoznunk. A szöveg egészében fellelhető valamennyi szereplő vagy odaértett szereplő játékának megvalósítására a kevésbé bátrakat is bevonhatjuk kellő előkészítés és helyzetgyakorlat nyomán.

Összefoglalásul

Jelen dolgozatomban Benedek Eleknek *A nyulacska harangocskája* című meséjéről volt szó, kitekintve a legszükségesebb, valójában nélkülözhetetlen háttérismeretekre, azok továbbgondolandó, továbbgondolkodtató felidézésére.

Mindezeket követően bizonyos, első sorban a szövegértést erősítő tevékenységekkel találkozhattunk, amelyek a gyermekek fejlődését elősegítően tárultak elő azzal a szándékkal, hogy az óvodapedagógusok:

- kamatoztathassák a gyermekek *szöveg-értő képességének fejlesztése* érdekében,
- árnyalják a gyermekek *szókincsét*,
- pallérozzák óvodásaik *beszéd- és kiejtésekkultúráját*,
- készítsék őket a mese történetének sokoldalú, mégpedig *játékkal, alkotással, táncal, zenével* való megjelenítésére.

Az óvodapedagógusok főiskolai, illetőleg egyetemi tanulmányaik idején az anyanyelvvel és az irodalommal kapcsolatos módszertani szemináriumuk keretében azt tanulták, hogy

- nem szabad ízekre szedni a meséket,
- a verseket helytelen elemezni,
- a gyermekeknek a szemelvényekkel kapcsolatos átélését, fantáziálásukat ne racionalizáljuk.

Ugyanakkor mit érez a gyakorló óvodapedagógusok jelentős köre a csoportszobákban? Egyértelműen azt, hogy *szükséges, sőt helyénvaló a beszélgetés* az egyes szemelvényekről. Mindez természetesen főképpen az érdeklődő kisgyermekkel összehangolódva. Mindeközben figyelve az előzőekben felsorolt indokokra, továbbá a *szókincsbővítésre*, a változatos nézőpontú *értelmezésre*, a humora, a megismert alkotással összefüggő *játéokra*. Ajánlott szakirodalom: H. Tóth, (2019).

Minden bizonnyal vannak olyan óvodapedagógusok, akik az aktuális szemelvényekről szeretnek beszélgetni, ráadásul okosan és szívesen teszik mindezt a kisgyermekkel. Tegyük bátran, mert nem helyénvaló, hogy a kisgyermek nevelésével-gondozásával foglalkozó pedagógusok

sok lelkiismeret furdalással végezzék ebbéli munkájukat.

Irodalom

- Andrásfalvy B. (1982): *Néprajzi alapismeretek*. Múzsák Közművelődési Kiadó, Budapest.
- Bálint P. szerk. (2004). *Közelítések a mesehez*. Didakt Kft., Debrecen.
- Banó I. (1988): Népmese. In Vargyas L. (főszerk.): *Magyar Néprajz V. Magyar Népköltészet*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 7–78. pp.
- Benedek Elek (s.a.): A nyulacska harangocskája. Letöltés: 2019.10.19. Web: <https://egyszervolt.hu/estimese/benedek-elek-a-nyulacska-harangocskaja-20180328.html>
- Beregszászi A. (2012): „*A lehetetlent lehetni*” – *Tantárgy-pedagógiai útmutató és feladatgyűjtemény az anyanyelv oktatásához a kárpátaljai magyar iskolák 5–9. osztályában*. Budapest, Tinta Könyvkiadó.
- Bettelheim, B. (1985): *A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek*. Gondolat Kiadó, Budapest.
- H. Tóth I. (1994): *A népmese értékelemző, értékátadó, értékközvetítő hatása a gyermek személyiségfejlődésében*. Közoktatás (A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség pedagóguslapja), Ungvár. I. évf. 1: 20–23. p.
- H. Tóth István (2015): „*Nem fecske módra...*” *Az olvasmánymegértés fejlesztése* – Kézikönyv nemcsak tanítók és magyartanárok számára. Kárpátaljai Ma-

- gyar Pedagógusszövetség Tankönyv- és Taneszköztanácsa, Beregszász.
- H. Tóth I. (2016a): *Szóra készítő (Háttérismertetek, fejlesztési lehetőségek óvodáskorúak beszéd- és kiejtés-gondozásához)*. Flaccus Kiadó, Budapest.
- H. Tóth I. (2016b): *Mese, meseértés, játék*. Óvodai Nevelés, Budapest. LXIX. évf. 2: 22–24. p.
- H. Tóth I. (2017): A játék és a felelősség az óvodai és a kisiskoláskori pedagógiai gyakorlatban. In: Fehér Ágota – Mészáros László (szerk.): „... *Et vocavit vocatione sua sancta*” – *A pedagógiai hivatás a keresztény nevelésben*. Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác. 133–146. pp.
- H. Tóth I. (2019): *Értékkeresés az óvodai magyar nyelvi nevelésért a hagyományápolás tükrében (Szemlélődés – hozzáadás – hasznosság)*. Sprint Kft. Kiadó, Budapest.
- Kész M. (2015): A népmeseekutatás lehetőségei Kárpátalján a 21. században. In: Gazdag V. (szerk.): *Nyelvi és kulturális sokszínűség Kelet-Közép-Európában: érték és kihívások*. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász. 74–81. pp.
- Kovács Á. (1987): Népmese. In: Ortutay Gy. (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon K–Né*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 739–740. pp.
- Körmöci K. (2015a): *Hová bíjt a matematika? (Ügyeskedjünk együtt!)* Sprint Kft. Kiadó, Budapest.
- Körmöci K. (2015b): *A tevékenységbe integrált tapasztalatszerzés gyakorlatáról*. Óvodai Nevelés, Budapest. LXVIII. évf. 3: 13. p.
- Mező F. (2011): *Tanulás: diagnosztika és fejlesztés az IPOO-modell alapján*. K+F Stúdió Kft., Debrecen.
- Mező F. (2017): Az IPOO kreatív meseterápia. In: Bujdosóné Papp A. (szerk.): *„A gyermeknek mese kell” – A mese szerepe az óvodai és iskolai nevelésben*. Hagyományok Háza, Budapest. 183–198. pp.
- Mező K. (2015): *Kreativitás és élménypedagógia*. Kocka Kör, Debrecen.
- Nyíri P. (2016): Emberközpontú nyelvművelés a Magyar Nyelv Múzeumában. *Nyelvünk és Kultúránk*, XLV. évfolyam 180–183. szám, 2015/1–4. szám, Budapest. 22–25. Letöltés: 2019.10.28. Web: http://www.e-nyelv.hu/feltoltes/2016/05/NyeK_2015_1-4_d_webre.pdf

Melléklet:

Benedek Elek:

A nyulacska harangocskája

Forrás: Benedek (s.a.)

Mesét mondok nektek a nyulacskáról meg a harangocskáról.

Volt egyszer egy nyulacska s annak egy szépen szóló harangocskája. Megy, mendegél ez a nyulacska az erdőben; addig ment, mendegélt, hogy erősen elfáradt, s lefeküdt egy bokor alá. Amint lefekszik, gondolja magában: „Jaj, istenkém, még el talállok aludni, s valaki majd ellopja az én szépen szóló harangocskámat!”

Leveszi a harangocskát a nyakáról, föl akasztja a bokornak egy belső ágára, aztán szépen visszafekszik a bokor tövébe, s el alszik. Alszik, alszik a nyulacska, s hát, amikor fölébred, nézi, nézi a bokrot: volt bokor, nincs bokor. A kicsi bokorból olyan magas fa lett, amíg aludt, hogy alig látott a tetejébe. De jó, hogy oda fellátott, mert éppen ott lógott a fának a legfelső ágán – a szépen szóló harangocska.

Felszól a nyulacska:

– Hallod-e, te szépen szóló harangocská, gyere le!

– Nem megyek én! Minek tettél a bokor ágára?

Megharagszik a nyulacska, mondja a fának:

– Fa! Add ide az én szépen szóló harangocskámat!

– Nem adom biz én!

– Nem adod-e? Megállj csak, mindjárt visszaadod!

Szaladott a baltához, s kérte:

– Balta, vágd ki a fát; fa nem akarja visszaadni szépen szóló harangocskámat.

– Nem vágom biz én! Van nekem egyéb, amit vágjak!

– Nem vágod-e? Megállj csak, mindjárt kivágod!

Szaladott a köszörűkőhöz, s kérte:

– Köszörűkő, köszöröld meg a baltát; balta nem vágja le a fát, s fa nem adja vissza az én szépen szóló harangocskámat.

– Nem köszörülöm biz én!

– Nem-e? Mindjárt köszörüld te!

Szaladott a vízhez.

– Víz, hajtsad a köszörűkövet, köszörűkő nem akarja megköszörülni a baltát; balta nem akarja kivágnia a fát; fa nem akarja visszaadni az én szépen szóló harangocskámat.

Mondotta a víz:

– Bizony nem hajtom én a köszörűkövet, van nekem, amit hajtsak, elég!

Továbbfutott a szegény nyulacska, szólítja a bikát:

– Bika, idd meg a vizet; víz nem akarja hajtani a köszörűkövet; köszörűkő nem akarja megélezni a baltát; balta nem akarja levágni a fát; fa nem akarja visszaadni szépen szóló harangocskámat.

Mondotta a bika:

– Nem iszom biz én! Ittam én már vizet eleget!

Hej, megharagudott a szegény nyulacska, szaladott a vadászhoz.

– Vadász, lödd meg a bikát, nem issza meg a vizet; víz nem hajtja a köszörűkövet; köszörűkő nem élezi meg a baltát;

balta nem vágja le a fát; fa nem adja vissza szépen szóló harangocskámat.

Mondotta a vadász:

– Mit gondolsz, nyulacska, csak nem lövök bikát!

Továbbfutott a nyulacska nagy búsan, s találkozott az egérrel.

– Egér, csípd meg a vadász lába szárát, vadász nem lövi meg a bikát, bika, nem issza meg a vizet; víz nem hajtja meg a köszörűkövet; köszörűkő nem élezi meg a baltát; balta nem vágja le a fát; fa nem adja vissza szépen szóló harangocskámat.

– Nem csípem biz én!

– No, megállj! – mondotta a nyulacska.

– Mindjárt elpanaszollak a macskának!

Szaladott a macskához, s kérte szépen könyörögve:

– Macskám, macskám, édes macskám, fogd el az egeret! Lásd, egér nem csípi meg a vadász lába szárát, vadász nem lövi meg a bikát, bika, nem issza meg a vizet; víz nem hajtja meg a köszörűkövet; köszörűkő nem élezi meg a baltát; balta nem vágja le a fát; fa nem adja vissza szépen szóló harangocskámat.

Mondotta a macska:

– Elfogom én jó szívvel, csak hozzálnék nekem tejet!

Továbbszalad a szegény nyulacska, találkozik a tehénnel.

– Tehén, adj nekem tejet! Tejet adok macskának; macska elfogja az egeret; egér megcsípi a vadász lába szárát, vadász meglövi a bikát, bika, megissza a vizet; víz

hajtja a köszörűkövet; köszörűkő megélezi a baltát; balta levágja a fát; fa visszaadja nekem szépen szóló harangocskámat.

Mondotta a tehén:

– Adok én jó szívvel, csak előbb hozz füvet!

Szaladott a nyulacska a kaszáshoz.

– Kaszás, adj nekem füvet! Fület adom tehénnek; tehén nekem tejet ad, tejed adom macskának; macska elfogja az egeret; egér megcsípi a vadász lába szárát, vadász meglövi a bikát, bika, megissza a vizet; víz hajtja a köszörűkövet; köszörűkő megélezi a baltát; balta levágja a fát; fa visszaadja nékem szépen szóló harangocskámat.

Megsajnálta a kaszás a szegény nyulacskát, vágott neki füvecskét, s vitte nagy örömmel a tehénnek. Tehén megette a füvecskét, s adott mindjárt tejecskét a nyulacskának. Tejecskét vitte macskának, macska megitta, s uccu neki, mindjárt megfogta az egeret. Egér megcsípte a vadász lába szárát; vadász meglőtte a bikát; bika megitta a vizet; víz hajtotta a köszörűkövet; köszörűkő élesre fente a baltát, balta levágta a fát; fa mindjárt visszaadta a nyulacskának a szépen szóló harangocskát.

De bezzeg mindjárt felkötötte a nyakára:

– Giling-galang – szólta a harangocska. Többet soha le sem oldotta a nyulacska.

Aki nem hiszi, járjon utána!